

ГИ ДЪО МОПАСАН ЛУДАТА

Превод от френски: Зефира Кацкова, —

chitanka.info

На Робер дьо Бониер

— Знаете ли — каза господин Матиьо д'Андулен, — бекасите ми напомнят една много зловеща случка от войната.

Вие познавате имението ми в околностите на Кормей. Живеех там, когато дойдоха прусаците.

Тогава имах за съседка една луда жена; беше се побъркала вследствие на сполетелите я нещастия. Някога, когато била двадесет и пет годишна, изгубила в продължение на един месец баща си, мъжа си и новороденото си дете.

Влезе ли веднъж в една къща смъртта, почти винаги се връща отново, сякаш познава вече вратата. Нещастната млада жена, сразена от скръбта, легнала и цели шест седмици бълнувала. После тази буйна криза била последвана от спокойна умора, жената стояла неподвижна, едва се хранела и движела само очите си. Всеки път, когато искали да я накарат да стане, тя крещяла, като че ли я колели. Оставили я бяха да лежи, като я вдигаха само за тоалета ѝ и да сменят постелките ѝ.

При нея стоеше една стара прислужница, която ѝ даваше от време на време да сръбне нещо или да хапне малко студено месо. Какво ставаше в тази мрачна душа? Никой никога не узна, защото тя не проговори вече. За умрелите ли си мислеше? Или се унасяше тъжно, без определени спомени? Или отпадналата ѝ мисъл стоеше неподвижна, като застояла вода?

Така затворена и бездейна бе прекарала тя цели петнадесет години.

Дойде войната и в първите дни на декември прусаците навлязоха в Кормей.

Спомням си това, като да беше вчера. Камъните се пукаха от студ и аз самият лежах в едно кресло, скован от подагра, когато чух тежкия и отмерен тропот на стъпките им. След това през прозореца си ги видях да минават.

Те вървяха в безкрайна върволица, всички еднакви, със свойствените си механични движения. После началниците разпределиха хората си между населението. На мен ми изпратиха

седемнадесет войници. На съседката, на лудата — дванадесет, от които един командир, истински фелдфебел, груб и лош.

Първите дни всичко вървеше благополучно. Съседи бяха казали на офицера, че госпожата е болна, и той не се занимавал повече с нея. Но скоро тази жена, която той никога не виждал, започнала да го дразни и той се осведомил за болестта ѝ. Казали му, че от петнадесет години хазайката му е на легло вследствие на много силна скръб. Той, разбира се, не повярвал това и си въобразил, че нещастната луда не става от леглото си от гордост, за да не гледа прусаците, да не им говори и да не влиза в досег с тях.

Поискал да го приеме. Въвели го в стаята ѝ. Той ѝ казал грубо:

— Ще фи моля, коспошо, да станете и слесете, са та фи фидят.

Тя обърнала към него мътния си, безчувствен поглед и не отговорила.

Той продължил:

— Ас няма да търпя обида. Ако фие не станете топрофолно, ас ще намеря хубаф начин та фи накарам да се поразхотите сама.

Тя не мръднала, останала съвсем неподвижна, сякаш не го виждала.

Той побеснял, смятайки това спокойно мълчание за знак на дълбоко презрение, и добавил:

— Само фие утре да не слесете!...

След това излязъл.

* * *

На другия ден изплашената стара прислужница поискала да я облече, но лудата почнала да реве и да се противи. Офицерът се качил веднага. Прислужницата се хвърлила в краката му и извикала:

— Не иска, господине, не иска. Простете ѝ, тя е толкова нещастна!

Офицерът се объркал и въпреки гнева си не посмял да накара хората си да я измъкнат от леглото. Но изведнъж започнал да се смее и дал някакви нареждания на немски.

След малко хората видяха да излиза от къщата малък отряд. Войниците крепяха един дюшек, както се носи ранен. В това легло,

което бе непобутнато, лудата стоеше спокойна и равнодушна към събитията, защото я бяха оставили да лежи. Отзад един войник носеше пакет с женски дрехи.

А офицерът, потърквайки ръце, каза:

— Ние ще фитим, нали фие не ще мошите да се облечете сама и да се порасхотите малко.

После хората видяха шествието да се отдалечава към Имовилската гора...

След два часа войниците се върнаха сами.

Никой вече не видя лудата. Какво бяха направили с нея? Къде я бяха занесли? Никой никога не узна. Снегът валеше денонощно и покриваше полето и горите със саван от замръзнала пяна. Вълците идваха да вият до самите ни врати.

Изчезналата жена не ми излизаше от ума и аз на няколко пъти направих постъпки пред пруските власти, за да получа сведения за нея. Едва не ме разстреляха.

Дойде пролетта. Окупационните войски си отидоха. Къщата на моята съседка остана затворена, буйна трева поникна по пътеките.

Старата прислужница беше умряла през зимата. Никой не се занимаваше повече със случилото се, единствен аз мислех непрекъснато за нея.

Какво бяха направили те с тази жена? Дали не беше избягала тя през гората? Дали някъде не бяха я прибрали и оставили в някоя болница, без да могат да получат някакви сведения от нея? Съмненията ми останаха неизяснени, но малко по малко времето успокои голямата ми грижа.

А на следващата есен бекасите минаха на големи ята и тъй като подаграта ме беше поотпуснала, аз се замъкнах до гората. Бях убил вече четири или пет от тия птици с дълги човки, когато свалих една, която падна в един трап, пълен с клони. Принудих се да сляза, за да прибера птицата. Намерих я паднала до един череп. И изведнъж споменът за лудата ме удари като юмрук в гърдите. Може би много други хора бяха издъхнали в гората през тази ужасна година. Не зная защо, но бях сигурен, сигурен ви казвам, че намерих главата на онази клета умопобъркана.

И изведнъж разбрах, отгатнах всичко. Изоставили я бяха на постелята в студената и пуста гора. И върна на втълпената си мисъл, тя

е умряла под дебелия и лек снежен пух, без да помръдне крак или ръка. После вълците са я изяли, а птиците са си свили гнезда от вълната на разкъсаното ѝ легло.

Запазих зловещия череп с пожеланието нашите синове да не видят никога вече война.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.